

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2

ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA

โดย

นายคทาวุธ ด้วงปรี

วิทยาลัยการอาชีพอุทุมพร

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 4

กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA

ชื่อผู้วิจัย : นายคทาวุธ ด้วงป्ली

ปี พ.ศ. : 2554

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สาขางานไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยการอาชีพอุทุมพร จำนวน 10 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนแบบ CIPPA วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการทดสอบค่า t

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 โดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA พบว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.9 (S.D. = 1.66)

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ โดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA พบว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำนำ

การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนในปัจจุบันเพราะจะทำให้ผู้สอนวัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูง เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้ แผนการสอนแบบ CIPPA เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการทำวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้สอนวิชานันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือผู้สนใจ เพื่อไปใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนต่อไป

นายคชาวุธ ด้วงปลี

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		ก
คำนำ		ข
สารบัญ		ค
สารบัญตาราง		ง
บทที่ 1	บทนำ	1
	ความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์การวิจัย	1
	สมมติฐานการวิจัย	2
	ขอบเขตของการวิจัย	2
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
	นิยามศัพท์เฉพาะ	2
บทที่ 2	เอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ/ชั้นสูงพุทธศักราช 2545	3
	การเขียนแผนการสอนที่เน้นสมรรถนะอาชีพ	8
	การจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะกับการอาชีวศึกษา	13
	หลักและแนวทางการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดย	18
	ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามรูปแบบ CIPPA	
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3	วิธีดำเนินการ	21
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	21
	วิธีการสร้างเครื่องมือ	21
	การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	27
	สรุป	27
	อภิปรายผล	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	28
ภาคผนวก	30
ภาคผนวก ก แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
ภาคผนวก ข แผนการสอน	40
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	45
ภาคผนวก ง แบบทดสอบก่อนเรียน	47
ภาคผนวก จ แบบทดสอบหลังเรียนพร้อมเฉลย	51

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2	25
2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2	26

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีผลผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการจัดการเมืองที่เรียกว่า ปฏิรูปการเมืองการปกครอง ซึ่งมีผลมาถึงแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สามารถพัฒนาคุณภาพของบุคคล เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นกลับมาพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศให้อยู่รอดและทุกคนมีความสุข สาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา แสดงออกเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ชัดเจนให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและยั่งยืน (สมภพ สุวรรณรัฐ, ม.ป.ป. : 1)

จากที่ผู้สอนได้ปฏิบัติการสอนมาพบว่านักเรียนที่เรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความเข้าใจในเรื่องลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ซึ่งมีหลักการ และลักษณะเฉพาะอยู่หลายประการ นักเรียนไม่เข้าใจถึงลักษณะและบทบาทของผู้นำที่ดี และไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นผู้สอนจึงเลือกวิธีการสอนแบบ CIPPA มาใช้ในการเรียนการสอนทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน วิชานี้โดยจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับสมรรถนะอันพึงประสงค์ มีการมุ่งเน้นให้นักเรียนทำรายงาน ร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ ทำความเข้าใจกับเนื้อหาและให้นักเรียนได้ฝึกออกเสียงพูดโต้ตอบ โดยครูผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำในจุดที่นักเรียนตอบโต้ผิด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 โดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ของคะแนนข้อสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 โดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนวิทยาลัยการอาชีพอุทุมพร สาขา งานไฟฟ้ากำลัง ระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 10 คน ในปีการศึกษา 1/2554

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แผนการสอน CIPPA วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง ที่เรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 10 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูอาจารย์ที่สนใจการใช้แผนการสอนแบบ CIPPA
2. ช่วยพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA ในรายวิชาอื่นๆ

ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนการสอนแบบ CIPPA หมายถึง แผนการสอนที่มีกระบวนการทั้งสิ้น 7 ขั้นตอนโดยเน้นกิจกรรมกลุ่ม ให้นักเรียนได้แสดงออกมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียน ซึ่งแสดงจากการเรียนรู้ โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

นักเรียน/นักศึกษา หมายถึง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพอุทุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

บทที่ 2

เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 2 โดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)
  - 1.1 หลักการ
  - 1.2 จุดมุ่งหมาย
  - 1.3 หลักการใช้
  - 1.4 วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
    - 1.4.1 คำอธิบายรายวิชา
    - 1.4.2 จุดประสงค์รายวิชา
2. การเขียนแผนการสอนที่เน้นสมรรถนะอาชีพ
  - 2.1 ความหมายของแผนการสอน
  - 2.2 องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน
  - 2.3 ขั้นตอนการเขียนรายละเอียดในแต่ละแผนการสอน
3. การจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะกับการอาชีวศึกษา
  - 3.1 ความหมายและขอบข่ายของการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ
  - 3.2 ลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ
  - 3.3 รูปแบบของการจัดโมดูลของการศึกษาแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ
  - 3.4 บทบาทใหม่ของครูอาชีวศึกษา
4. หลักและแนวทางการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามรูปแบบ CIPPA
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรพุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1 – 6) ได้กล่าวถึงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ดังนี้

1.1 หลักการ

1.1.1 เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสมสามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

1.1.2 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน ถ่ายโอน-ผลการเรียนสะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้

1.1.3 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.1.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น

1.2 จุดมุ่งหมาย

1.2.1 เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพนำไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ

1.2.2 เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

1.2.3 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงานรักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

1.2.4 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดี

1.2.5 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรมและวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพนั้นๆ

1.2.6 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.3 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

1.3.1 การเรียนการสอน

1) การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลรวมกันได้ สามารถโอนผลการเรียนและขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

2) การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง โดยสามารถนำรายวิชาไปจัดฝึกในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 1 เดือน

1.3.2 เวลาเรียน

1) ในปีการศึกษาหนึ่งๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร ประมาณ 5 สัปดาห์

2) การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่า สัปดาห์ละ 5 วัน คาบละ 60 นาที (1 ชั่วโมง)

1.3.3 หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิตถือเกณฑ์ดังนี้

1) รายวิชาภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

2) รายวิชาที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้บูรณาการการเรียนการสอน กำหนด 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 40-60 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3) รายวิชาที่นำไปฝึกงานในสถานประกอบการ กำหนดเวลาในการฝึกปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

4) การฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

5) การทำโครงการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.3.4 โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ฝึกงาน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1) หมวดวิชาสามัญ

1.1) วิชาสามัญทั่วไป เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

1.2) วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพ

- 2) หมวดวิชาชีพ
  - 2.1) วิชาพื้นฐาน เป็นกลุ่มวิชาชีพสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นในประเภทวิชานั้นๆ
  - 2.2) วิชาชีพสาขาวิชา เป็นกลุ่มวิชาชีพหลักในสาขาวิชานั้นๆ
  - 2.3) วิชาชีพสาขางาน เป็นกลุ่มวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเฉพาะด้านในงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ
  - 2.4) โครงการ
- 3) หมวดวิชาเลือกเสรี
- 4) ฝึกงาน
- 5) กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามกำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา ส่วนรายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถานศึกษาสามารถจัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือจัดตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้สถานศึกษาต้องกำหนดรหัสวิชา จำนวนคาบเรียน และจำนวนหน่วยกิตตามระเบียบที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.3.5 โครงการ

- 1) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการในภาคเรียนที่ 6 ไม่น้อยกว่า 160 ชั่วโมง กำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต
- 2) การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่นๆ

1.3.6 ฝึกงาน

- 1) ให้สถานศึกษานำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการอย่างน้อย 1 ภาคเรียน
- 2) การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

1.3.7 การเข้าเรียน

พื้นความรู้และคุณสมบัติของผู้เรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2546

1.3.8 การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2546

1.3.9 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเอง และส่งเสริมการทำงาน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทุนบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน

1.3.10 การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

- 1) ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา
- 2) ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา
- 3) ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00
- 4) เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินทุกภาคเรียน
- 5) ประเมินผ่านมาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชา

1.3.11 การแก้ไขและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

- 1) ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการเพิ่มเติม ปรับปรุง หรือยกเลิกประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545
- 2) ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจเพิ่มเติม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 โดยต้องรายงานให้ต้นสังกัดทราบ

1.4 วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.4.1 คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับ ความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญ และประเภทของ นันทนาการ ลักษณะของบทบาทของผู้นำนันทนาการ ธรรมชาติและความต้องการด้านนันทนาการ ของมนุษย์ หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการ

1.4.2 จุดประสงค์รายวิชา

๑. เพื่อให้เข้าใจความสำคัญ และหลักการจัดกิจกรรมนันทนาการ
๒. เพื่อให้มีทักษะในการเลือก จัด และทำกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับอาชีพของตน
๓. เพื่อให้สามารถป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ
๔. เพื่อให้มีเจตคติและกิริยาที่ดี ในการนำกิจกรรมนันทนาการไปใช้เสริมสร้างสุขภาพในชีวิต

2. การเขียนแผนการสอนที่เน้นสมรรถนะอาชีพ

สันติยา ไชยศรีชลธาร (ม.ป.ป. : 1-9) ได้กล่าวถึงการเขียนแผนการสอนที่เน้นสมรรถนะ-อาชีพไว้ดังนี้

2.1 ความหมายของแผนการสอน

แผนการสอน (Lesson Plan) หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน

แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

2.2.1 ส่วนต้นของแผนการสอน หรือส่วนปกของแผน ประกอบด้วย

- 1) ปกนอก
- 2) กระดาษรองปก
- 3) ปกใน
- 4) คำนำ
- 5) สารบัญ
- 6) แผนการสอนรายวิชา ได้แก่
  - 6.1) จุดประสงค์รายวิชา
  - 6.2) คำอธิบายรายวิชา
- 7) ตารางวิเคราะห์หลักสูตร
- 8) รายการหน่วยการสอน ได้แก่
  - 8.1) หน่วย
  - 8.2) ชื่อหน่วย
  - 8.3) จำนวนคาบสอน

2.2.2 ส่วนแผนการสอน ประกอบด้วย

- 1) ชื่อหน่วยการสอน
- 2) จำนวนคาบที่ใช้สอน
- 3) ชื่อเรื่องที่สอน
- 4) สารสำคัญของเรื่องที่สอน
- 5) จุดประสงค์การสอน ได้แก่
  - 5.1) จุดประสงค์ทั่วไป
  - 5.2) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- 6) เนื้อหาสาระ หรือเนื้อหาวิชาที่เป็นรายละเอียด
- 7) วิธีสอนหรือกิจกรรมการสอน ได้แก่
  - 7.1) ขั้นตอนการสอน
  - 7.2) กิจกรรมการสอนของครู
  - 7.3) กิจกรรมการเรียนของนักเรียน
- 8) งานที่มอบหมาย ได้แก่
  - 8.1) งานที่มอบหมายก่อนเรียน
  - 8.2) งานที่มอบหมายขณะเรียน
  - 8.3) งานที่มอบหมายหลังเรียน
- 9) สื่อการสอน ได้แก่
  - 9.1) สื่อสิ่งพิมพ์
  - 9.2) สื่อโสตทัศน
  - 9.3) สื่อหุ่นจำลองหรือของจริง
- 10) การวัดผลประเมินผล ได้แก่
  - 10.1) การวัดผลประเมินผลก่อนเรียน
  - 10.2) การวัดผลประเมินผลขณะเรียน
  - 10.3) การวัดผลประเมินผลหลังเรียน
- 11) บันทึกหลังสอน

2.2.3 ส่วนท้าย หรือส่วนประกอบหลังแผน หรือส่วนท้ายของแผนการสอน ประกอบด้วย

- 1) บรรณานุกรม
- 2) ภาคผนวก อาทิ
  - 2.1) แบบฝึกหัด
  - 2.2) กิจกรรมเสริมทักษะหรือเสริมประสบการณ์การเรียนรู้

หมายเหตุ ควรบันทึกข้อมูลของหนังสือที่ค้นคว้าไว้สำหรับเขียนบรรณานุกรม ดังรูปแบบนี้
 วัฒนาพร ระงับทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 คอมพิวเตอร์กราฟฟิก. 2542

2.3 ขั้นตอนการเขียนรายละเอียดในแต่ละแผนการสอน มีดังนี้

2.3.1 การเขียนหัวข้อเรื่อง

นำหัวข้อเรื่องมาเขียนเป็นข้อๆ โดยเขียนเรียงตามลำดับเนื้อเรื่อง

2.3.2 การเขียนสาระสำคัญ (Concept)

สาระสำคัญ หมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาหลักการ วิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่องนั้นๆ แล้ว ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ จึงเขียนในลักษณะของการสรุปเนื้อหาเป้าหมายอย่างสั้นๆ เพื่อให้มองเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วิธีการเขียนสาระสำคัญ มีดังนี้

- 1) พิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้ ว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือความรู้ความสามารถด้านใด
- 2) พิจารณาเนื้อหาว่าเป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไร เรียนแล้วผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดอะไร หรือได้รับประโยชน์ คุณค่าใดจากการเรียนเนื้อหานั้น
- 3) นำผลการพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้มาประกอบกับการพิจารณาเนื้อหา แล้วเขียนเป็นข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียน หรือสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามแผนการสอนนั้น
- 4) สาระสำคัญเขียนเป็นรูปประโยคบอกเล่าหรือวลีสั้นๆ ได้ใจความ ไม่นิยมเขียนเป็นรูปประโยคคำถาม
- 5) เขียนเป็นความเรียง หรือเขียนเป็นข้อๆ

2.2.3 การเขียนจุดประสงค์การเรียนการสอน

การเขียนจุดประสงค์การเรียนการสอน หมายถึง ความต้องการหรือความคาดหวังที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือมีปรากฏการณ์ที่ผู้สอนตั้งใจไว้ว่าจะให้บังเกิดสิ่งที่ดีขึ้นกับผู้เรียน

ในแผนการสอนส่วนใหญ่จะกำหนดจุดประสงค์ไว้ 2 ระดับ คือ

- 1) จุดประสงค์ทั่วไป หมายถึง จุดประสงค์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเรียนแต่ละเรื่อง หรือแต่ละแผนการสอน

ลักษณะของจุดทั่วไปมีดังนี้

1.1) ตอบสนองพฤติกรรมสำคัญของจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชา และจุดประสงค์รายวิชาที่วิเคราะห์ได้จากคำอธิบายรายวิชา

1.2) สะท้อนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ โดยครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถในการปฏิบัติ และความรู้สึก เช่น เจตคติและค่านิยมต่างๆ

1.3) การเขียนควรใช้คำบรรยายเป็นพฤติกรรมใหญ่ เช่น มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

2) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หมายถึง จุดประสงค์ที่วิเคราะห์แยกออกจากจุดประสงค์ทั่วไปเป็นจุดประสงค์ย่อย โดยกำหนดพฤติกรรมสำคัญที่คาดหวังให้เกิดแก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนจากจุดย่อยไปจนถึงจุดใหญ่ปลายทาง ในการสอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปสู่จุดประสงค์ทั่วไป

วิธีเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ครูผู้สอนสามารถเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้ดังนี้

2.1) นำจุดประสงค์ทั่วไปมาเขียนย่อยเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหลายๆ ข้อ ทำได้โดยการพิจารณาว่าผู้เรียนควรมีพฤติกรรมอะไรบ้าง จึงจะเกิดการเรียนรู้ถึงจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้

2.2) ถ้ามีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหลายข้อ ควรเรียงลำดับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมบางหัวข้อ จำเป็นต้องเขียนเรียงลำดับกัน แต่บางข้อจำเป็นต้องเขียนให้เป็นอิสระต่อกัน

2.3) คำกริยาเชิงพฤติกรรมในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เช่น สามารถบอกได้ว่า) ควรแสดงพฤติกรรมที่ต่ำกว่าจุดประสงค์ทั่วไป (เช่น มีความรู้ความเข้าใจ)

2.4) จุดประสงค์ทั่วไปบางข้อไม่จำเป็นต้องมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

หมายเหตุ :- ปัจจุบันกรมอาชีวศึกษาได้กำหนดให้เขียนจุดประสงค์โดยนำสมรรถนะมาประกอบการเขียนประกอบหลักการเดิม คือเน้นพุทธิพิสัย และทักษะพิสัย ตลอดจนจิตพิสัย ได้แก่การบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วย

2.3.4 การเขียนเนื้อหา

เนื้อหา คือ รายละเอียดของเรื่องที่ใช้จัดการเรียนการสอน ให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ วิธีการและแนวปฏิบัติ การเขียนเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละจุดประสงค์ หรือแต่ละเรื่องได้ดั่งนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้จากเอกสาร ตำราเรียน หนังสือคู่มือครู และแหล่งความรู้ต่างๆ โดยนำมาพิจารณาใช้ประกอบให้เหมาะกับวัยและระดับของผู้เรียนทั้งในด้านความยากง่ายและความถูกต้องเหมาะสม

การเขียนเนื้อหาสาระในแผนการสอน ครูจะเขียนเนื้อหาสาระละเอียดทั้งหมดไว้ในแผนการสอนตามหัวข้อที่อยู่ในแผน หรือถ้าหากรายละเอียดของเนื้อหามีมาก ควรเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องนั้นๆ ไว้ ส่วนรายละเอียดให้นำไปไว้ในส่วนท้ายแผนการสอน หรือนำส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของทุกแผนการสอนแยกไว้อีกเล่มหนึ่งต่างหากเป็นเล่มเอกสารประกอบการสอน

หลักการเขียนเนื้อหาที่ดี

การเขียนเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ได้อย่างแท้จริง ครูผู้สอนจะต้องยึดหลักการเขียนเนื้อหาที่ดีดังนี้

- 1) เป็นเนื้อหาที่ใหม่ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และต้องถูกต้องตามหลักวิชา
- 2) เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
- 3) เนื้อหาต้องเหมาะสมกับระดับของการเรียน เช่น ปวช. หรือ ปวส. เป็นต้น
- 4) เนื้อหาต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 5) เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง
- 6) เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมแก่ผู้เรียน
- 7) มีโครงสร้างของเนื้อหาที่สำคัญๆ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ
  - 7.1) ส่วนการนำเข้าสู่รายละเอียดของเนื้อเรื่อง
  - 7.2) ส่วนของเนื้อเรื่องหรือส่วนขยายของหัวเรื่อง
  - 7.3) ส่วนสรุป
- 8) เนื้อหาต้องใช้ภาษาที่เรียบง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจนไม่ต้องตีความ หากมีการใช้คำศัพท์ต้องเป็นศัพท์บัญญัติ
- 9) เนื้อหาควรมีการอ้างอิงที่ถูกต้องและเป็นระบบเดียวกัน
- 10) เนื้อหาต้องจัดเป็นลำดับเรียงตามความยากง่าย หรือเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของเรื่องราวนั้นๆ

วิธีการเขียนเนื้อหา

การเขียนเนื้อหาที่มีวิธีการปฏิบัติดังนี้

- 1) เขียนครั้งละหัวข้อ ทีละตอน ทีละบท
- 2) เขียนให้เนื้อหาที่เขียนแต่ละครั้ง แต่ละตอน แต่ละบทต่อเนื่องกลมกลืนกัน
- 3) เขียนให้เนื้อหาครอบคลุมครบถ้วนสมบูรณ์
- 4) เขียนเสร็จแล้วต้องนำมาอ่านทบทวนเพื่อแก้ไขปรับปรุง
- 5) เขียนเสร็จแล้วเมื่อผู้เรียนอ่านแล้วต้องเข้าใจ

ระบบของเนื้อหา

เนื้อหาสาระที่ดีจะต้องนำเสนออย่างเป็นขั้นเป็นระบบ แสดงให้เห็นสายสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เป็นลำดับก่อนหลังอย่างเป็นระบบ การเขียนเนื้อหาที่เป็นระบบย่อมช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเรื่องราวได้ภายในเวลารวดเร็ว และเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น ระบบของเนื้อหาของแผนการสอนที่นิยมเขียนกัน ดังนี้

1. ....(หัวข้อใหญ่)
  - 1.1 .....(หัวข้อรอง)
    - 1.1.1 .....(หัวข้อย่อย)
      - 1.1.1.1 .....(หัวข้อย่อย ๆ)
        - 1) .....(หัวข้อย่อย ๆ ๆ)

(1) .....(หัวข้อย่อย ๆ ๆ ๆ)

การเขียนรูปภาพประกอบเนื้อหา

การเขียนรูปภาพประกอบเนื้อหา เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเนื้อเรื่องดียิ่งขึ้น

มีกรณีที่ปฏิบัติดังนี้

1. กรณีที่คัดลอกภาพมาจากที่อื่น ต้องแสดงที่มาของภาพได้ภาพด้วย

รูปที่..... แสดง.....

ที่มา.....

2. กรณีที่เป็นภาพที่เขียนขึ้นเอง ไม่ต้องแสดงที่มาของภาพ

รูปที่.....แสดง.....

การจัดรูปภาพสามารถกระทำได้หลายลักษณะ เช่น จัดไว้หน้าข้อความ กลางข้อความ และหลังข้อความ ด้านบนข้อความ ด้านล่างข้อความอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ที่สำคัญ รูปภาพจะต้องมีลักษณะดังนี้

- 1) มีความคมชัด
- 2) ขนาดพอเหมาะกับหน้ากระดาษ
- 3) สื่อความหมายของเรื่องราวได้ชัดเจน
- 4) ไม่สลับซับซ้อน

สรุปการเขียนเนื้อหาของแผนการสอนที่ดี ต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การสอน มีความยากง่ายพอเหมาะกับวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับเวลา หากมีภาพประกอบต้องเป็น ภาพที่ชัดเจน มีความหมาย ไม่ซับซ้อน จะทำให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์ที่สุด

3. การจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะกับการอาชีวศึกษา

3.1 ความหมายและขอบข่ายของการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ

สมภพ สุวรรณรัฐ (ม.ป.ป. : 2) ได้กล่าวถึง ความหมายและขอบข่ายของการสอน แบบมุ่งเน้นสมรรถนะไว้ดังนี้

คำ “สมรรถภาพ” หรือ “Competency” หมายถึง “การมีความรู้ ทักษะและความ สามารถ” ดังนั้นการเลือกใช้คำว่า “สมรรถภาพ” เพื่อจะชี้จุดเด่นในความหมายที่ว่า “ความสามารถที่จะทำ” (ability to do) ซึ่งแตกต่างกับ “ความสามารถที่จะสาธิตความรู้” (ability to demonstrate knowledge) ของการสอนแบบดั้งเดิม หรืออีกนัยหนึ่งคำ “มุ่งเน้นสมรรถนะ” ได้กลายเป็นคำเรียก รูปแบบเฉพาะของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา นั่นเอง

ขอบข่ายกว้างๆ ในการจัดการศึกษาแบบถือเกณฑ์ความสามารถคือ การจัดการ

หลักสูตรและการประเมินผลของการศึกษาแบบนี้ จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งเอาไว้ ในการจัดหลักสูตรนั้นจะทำโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) ก็จะต้องมีเนื้อหาสาระกว้างพอที่ผู้เรียนจะเลือกเรียนตามความสนใจ และความถนัด วิธีการสอนต้องเลือกให้ดี และเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน เวลา และสถานที่ด้วย วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนต้องระบุไว้ชัดเจน พอที่จะประเมินผลการเรียนได้จากการสังเกตหรือทดสอบ การสอน โดยทั่วไปจะทำโดยการสาธิตรูปแบบหรือตัวอย่างที่ดีให้ผู้เรียนดูมากกว่าให้นักเรียนค้นคว้า ผิดๆ ถูกๆ แล้วเลือกเรียนจากประสบการณ์

3.2 ลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ

สมภพ สุวรรณรัฐ (ม.ป.ป. : 3-4) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะไว้ดังนี้

3.2.1 วัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Learning objectives) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ต้องชัดเจนในรูปแบบของพฤติกรรม หรือคำที่ประเมินผลได้จากการทดสอบหรือสังเกต ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีความเข้าใจตรงกันในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ก่อนการเริ่มต้นบทเรียน และทั้งสองฝ่ายต้องตระหนักอย่างดีในเกณฑ์มาตรฐานการบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ของการเรียน ซึ่งการศึกษาแบบดั้งเดิมจะถือว่ากิจกรรมการเรียนรู้เป็นเพียงสื่อนำไปสู่จุดประสงค์เฉพาะอย่างในบั้นปลายของการเรียนเท่านั้น

3.2.2 ความรับผิดชอบ (Accountability) ผู้เรียนจะรู้ว่า ตนต้องสาธิตความสามารถในการปฏิบัติเฉพาะอย่างให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงจะถือว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้นจึงยอมรับหลักการและรับผิดชอบเพื่อปฏิบัติให้ได้ตามเกณฑ์นั้นๆ

3.2.3 ความเฉพาะตัว (Personalization) ผู้เรียนและกระบวนการเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญของการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ ซึ่งแตกต่างจากการสอนแบบดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญแก่ตัวผู้สอนและกระบวนการสอน โปรแกรมการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะนี้เน้นความสามารถเฉพาะตัวของผู้เรียน ฉะนั้นการจัดวัตถุประสงค์ในการเรียนหรือการจัดกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล การเรียนก็ตาม ต้องกว้างขวางพอที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสเลือกให้เหมาะสมกับสภาพหรือความสามารถของตน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่ากิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอนทุกอย่างจะโน้มไปในแนวของกิจกรรมอิสระ แม้จะมีเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม ทั้งนี้เพราะงานบางอย่างเมื่อทำร่วมกันในกลุ่มอาจบรรลุผลดีกว่าทำคนเดียว

3.2.4 การประเมินผล (Evaluation) ความสำเร็จที่บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้แต่ละอย่างต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และจะประเมินเป็นรายบุคคล กล่าวคือจะประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-referenced) ไม่ใช่แบบอิงกลุ่ม (Norm-reference) ในโปรแกรมการเรียนรู้แบบนี้ผู้เรียนจะสามารถรู้ได้ว่า ตนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยประเมินผลด้วยตนเอง หรือโดยข้อมูลย้อนกลับ (feedback) จากผู้สอน

เมื่อสรุปโดยภาพรวมแล้ว การเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะมีลักษณะดังนี้

- 1) มุ่งเน้นไปที่ความสามารถ โดยวิเคราะห์ว่าผู้เรียนสามารถที่จะทำสิ่งใดได้
- 2) กระตุ้นผู้เรียนให้แสดงออกถึงความสนใจในเรื่องนั้นๆ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- 3) เน้นการฝึกทักษะ ด้านอุตสาหกรรมที่ทันสมัยและเหมาะสมที่สุด
- 4) สอนถึงการประยุกต์ให้ใช้ความสามารถหลักของแต่ละวิชาตามความเป็นจริง
- 5) จำแนกแจกแจงทักษะด้านต่างๆ โดยการสังเกตผู้เรียนจากงานหรือชิ้นงานที่แสดงออกมา
- 6) ดูแลทั้งผู้เรียนที่เป็นนักเรียนใหม่และเทคนิคเขียน เป็นพิเศษ
- 7) ฝึกผู้เรียนให้สามารถทำงานเป็นทีมและตัดสินใจด้วยตนเอง
- 8) จัดสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการทำงานจริง
- 9) สอนให้มีการผสมผสานความรู้ ทักษะและจินตทัศน์ที่พึงประสงค์เข้าด้วยกัน
- 10) สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการสร้างแหล่งความรู้ความสำเร็จไว้ในใจ เพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ในด้านวิชาชีพ

ลักษณะอื่นๆ ที่มักจะพบในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา (Educational technology) เพื่อเสริมการเรียนจากตำราการปฏิบัติงานด้วยระบบ (Systems approach) เพื่อช่วยให้สะดวกในการจัดการกับงานที่ซับซ้อนและสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การช่วยเหลือด้านแนะแนวและการจัดการ (Guidance and management Support) เพื่อแนะนำ ให้ผู้เรียนสามารถจัดการเรียนของตน ซึ่งส่วนมากเป็นการทำงานอิสระด้วยความเข้าใจและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ก็มีการใช้อุปกรณ์การสอนสำเร็จรูปที่เป็นลักษณะโมดูล (Modularized packaging) ซึ่งจะพบได้ทั่วไป เมื่อพูดถึงการศึกษาแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ

3.3 รูปแบบของการจัดโมดูลของการศึกษาแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ

สมภพ สุวรรณรัฐ (ม.ป.ป. : 4-5) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการจัดโมดูลของการศึกษาแบบมุ่งเน้นสมรรถนะจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

3.3.1 หลักการและเหตุผล (Rationale) เป็นข้อความอธิบายความสำคัญและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนพึงและทำสำเร็จ

3.3.2 วัตถุประสงค์ของหน่วยการสอน (Objectives of the module) ต้องเป็นข้อความที่เป็นเกณฑ์อ้างอิงได้ (Criterion-referenced terms) และมีมาตรฐานของความสำเร็จกำหนดไว้ด้วย

3.3.3 การประเมินผลก่อนเรียน (Pre-assessment tests) เพื่อจะประเมินความสามารถในการคัดเลือกผู้เข้าเรียนว่ามีความสามารถพร้อมพอที่จะเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียน

การสอนได้หรือไม่ ในการประเมินผลล่วงหน้าผู้เรียนอาจจะได้รับการยกเว้นบางขั้นตอนของหน่วย การสอน (Module) และมุ่งเรียนในส่วนที่ตนถนัดให้มากที่สุด

3.3.4 กิจกรรมสร้างสรรค์ (Enabling activities) ที่ผู้เรียนแสดงออกเป็นกระบวนการ และวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน ส่วนมากนิยมนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้เพื่อเสริมการเรียนของเอกัตบุคคล ดังนั้นนักเรียนมักจะใช้เวลาศึกษาด้วยตนเอง หรือในกลุ่ม เพื่อนฝูงมากกว่าการเรียนโดยการฟังคำบรรยาย อย่างไรก็ตามนักเรียนสามารถเรียนได้จากห้องทดลอง การสัมมนา และจากประสบการณ์ในสภาพทำเทียมได้ด้วย

3.3.5 การประเมินผลภายหลัง (Post-assessment tests) เป็นการวัดว่า ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยการสอนเพียงใด หากพฤติกรรมไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ก็ให้เลือกกิจกรรมอื่นที่จะย้อนกลับไปยังจุดหรือขั้นตอนที่นักเรียนยังเรียนไม่ผ่าน และเริ่มต้น ใหม่จากจุดนั้น โดยไม่ต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่ทั้งหมด

จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนแบบถือเกณฑ์ความสามารถ ผู้เรียนจะเป็นอิสระและ เป็นตัวของตัวเองในการก้าวไปตามกระบวนการเรียน โดยผู้เรียนสามารถวัดผลและรู้ความสำเร็จของ ตนทุกกระยะ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และสนใจเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ การเรียน

3.4 บทบาทใหม่ของครูอาชีพศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของกรมอาชีพศึกษา เน้นหนักไปในทางการให้ความรู้ด้าน วิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากกรมมีหน้าที่หลักในการผลิตกำลังคนมีฝีมือ และมีหน้าที่รองในการผลิตกำลังคน กึ่งฝีมือ ฉะนั้น นักเรียนที่เรียนหลักสูตรอาชีพศึกษาจึงต้องได้รับการฝึกฝนอบรมให้มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานด้วยมือจริงๆ ตลอดจนมีความสนใจ มีทัศนคติที่ดีและมีทักษะในวิชาชีพถึงเกณฑ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับเสียก่อน จึงจะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ ดังนั้นบทบาทใหม่ของครูอาชีพศึกษา (สมภพ สุวรรณรัฐ : 5-7) ควรมีลักษณะดังนี้

1) ทำความเข้าใจกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตรฉบับปรับปรุง และ นำมาใช้เป็นกรอบแนวปฏิบัติในการวางแผนจัดการเรียนการสอน

2) เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับวิชานั้น ในลักษณะเป็นจุดประสงค์เชิง พฤติกรรม ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์มุ่งเน้นสมรรถนะ หรือจุดประสงค์ปลายทางที่ควรเกิดขึ้น กับ ผู้เรียน เมื่อได้เรียนวิชานั้นจนครบถ้วนแล้ว

2.1) จุดประสงค์รายวิชา ซึ่งจะมีกล่าวไว้ในหลักสูตรก่อนจะจำแนก เป็นรายหน่วยหรือรายวิชาย่อย

2.2) คำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยย่อยหรืองานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3) เขียนโครงสร้างของวิชาที่จะสอนทั้งวิชา ซึ่งนิยมเรียกว่า “กำหนดการสอน” โดยกำหนดส่วนประกอบคือ

การวัดผลประเมินผล

เอกสารสื่อการเรียน

ถ้าแผนการสอนมีรายละเอียดชัดเจนถึงกิจกรรมนักเรียน บทบาทของครู การใช้สื่อ การวัดผล จนผู้อ่านมองเห็นภาพเหตุการณ์จริงๆ ในห้องได้อย่างสมบูรณ์ ก็ถือว่าเป็นแผนการสอนที่ดีและไม่จำเป็นต้องทำบันทึกการสอนอีกก็ได้ เพราะแผนการสอนที่ชัดเจนใช้แทนบันทึกการสอนได้

4. หลักและแนวทางการจัดการเรียนสอนอาชีวศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามรูปแบบ CIPPA

สันติยา ไชยศรีชลธาร (ม.ป.ป.: 14-15) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หลักสำคัญของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกระบวนการเรียนรู้
2. เด็กทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ทุกสิ่ง
3. เด็กแต่ละคนสติปัญญาแตกต่างกันตามความหลากหลายทางปัญญา
4. เน้นการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
5. การประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริงและประเมินควบคู่ไปกับการเรียน

การสอน

6. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อมุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

หลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์
2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ
3. ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นสำคัญ
4. เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1. เน้นการปฏิบัติของผู้เรียน

2. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ทั้ง 3 ด้าน รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ เช่น CIPPA ซึ่งมีรายละเอียดของรูปแบบดังนี้

C (Construct) คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ แปลความ ตีความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นข้อความรู้

I (Interaction) คือ การให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แลกเปลี่ยนและ เรียนรู้ข้อมูล ความคิด ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

P (Participation) คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ ปัญญา และสังคมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด

P (Process and Product) คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและมี ผลงานจากการเรียนรู้

A (Application) คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์หรือใช้ใน ชีวิตประจำวัน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แผนการสอนแบบ CIPPA มีหลากหลาย ดังนั้นผู้รายงานจึงได้คัดเลือกผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

อนงค์ อึ้งตระกูล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานในรายวิชา บัญชีบริการ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแมริวิทยา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าจากการประเมิน แฟ้มสะสมงานตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ สามารถแสดงให้เห็นว่านักเรียนทุกคนมีความก้าวหน้าทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด คือในด้านทักษะปฏิบัติ ด้านพฤติกรรมกร เรียน ด้านพฤติกรรมจิตพิสัย อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการ ประเมินอยู่ในระดับมาก ในด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ส่วนใหญ่พอใจที่นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายให้ไปทำที่บ้าน เป็นการเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองได้เห็นผลงานบุตรหลานของตน และพบว่าบุตรหลานของตนมีความคิดสร้างสรรค์ มากขึ้น

นันทกา พหลุฑ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอน เน้นนักเรียนเป็น คำคัญแบบ CIPPA MODEL ท 605 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541-2544 จำนวน 260 คน พบว่า

ความก้าวหน้าในการเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ CIPPA MODEL พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

จากเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการสอนวิชานันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นสมรรถนะ เพื่อให้นักเรียน/นักศึกษาได้รับการฝึกฝน อบรมให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีและมีทักษะในวิชาชีพถึงเกณฑ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับก่อนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพอุทุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชานันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ทั้งหมดจำนวน 10 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สาขางานไฟฟ้ากำลัง จำนวน 10 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แผนการสอน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นดำเนินการ

ขั้นเตรียมการ

1. การเขียนแผนการสอน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1.1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 คู่มือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการสอน
  - 1.2. ศึกษาวิธีการเขียนแผนการสอนจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 1.3. วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดขอบเขตของเนื้อหา
  - 1.4. กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและคุณลักษณะที่ต้องการเน้น
  - 1.5. กำหนดโครงสร้างและเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
  - 1.6. ดำเนินการเขียนแผนการสอนตามลำดับของจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับเนื้อหาและโครงสร้างที่กำหนดไว้
  - 1.7. นำแผนการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาพิจารณา จำนวน 3 ท่าน ดังนี้
    - 1) นายสุธี โรจน์บุญถึง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
    - 2) นางสาวศศิธร กาญจนโสภณ หัวหน้างานวิจัยพัฒนาและมาตรฐานการศึกษา
  - 1.8. ปรับปรุงแผนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
  - 1.9. จัดทำแผนการสอนฉบับสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป
2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้
    - 2.1. ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับ วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ
    - 2.2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
    - 2.3. วิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์จากแผนการสอน
    - 2.4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาตามจุดประสงค์
    - 2.5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณานำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ดังนี้
      - 1) นายสุธี โรจน์บุญถึง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
      - 2) นางสาวศศิธร กาญจนโสภณ หัวหน้างานวิจัยพัฒนาและมาตรฐานการศึกษา
    - 2.6. ปรับปรุงแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.7 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยพิจารณาว่าข้อใดที่นักเรียนตอบถูกมากตัดออก ข้อใดที่นักเรียนตอบถูกน้อยตัดออก

2.8 นำแบบทดสอบที่วิเคราะห์ได้ไปปรับปรุงใหม่ จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

ขั้นตอนการ

1. การออกแบบการทดลอง

ผู้วิจัยได้วางแผนการทดลองโดยใช้กลุ่มเดียวมีลักษณะของการทดสอบนักเรียนก่อนเรียน (Pre-test) ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน (Treatment) ทดสอบนักเรียนหลังเรียน (Post-test)

2. วิธีการใช้แผนการสอน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

- 2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนและสอนโดยกระบวนการความรู้เดิม
- 2.2 ขั้นสอนโดยการแสวงหาความรู้ใหม่
- 2.3 ขั้นทดสอบโดยการศึกษาทำความเข้าใจ
- 2.4 ขั้นปฏิบัติโดยการแลกเปลี่ยนความรู้
- 2.5 ขั้นตรวจผลงานโดยการนำเสนองาน
- 2.6 ขั้นสรุปประสานความรู้
- 2.7 ขั้นนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 102 – 103)

1.1 ค่าร้อยละ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนน

N แทนจำนวน

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนน

N แทนจำนวน

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชานันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ด้วยการทดสอบค่า (t-test) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}}$$

t แทนค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต

D แทนผลต่างระหว่างคู่คะแนน

N แทนจำนวน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 โดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบ

ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

คะแนน	N	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
คะแนนทดสอบก่อนเรียน	10	49	4.9	1.66
คะแนนทดสอบหลังเรียน	10	80	8.0	1.41

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย **4.9** (S.D. = **1.66**) คิดเป็นร้อยละ **49** ส่วนผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย **8.0** (S.D. = **1.41**) คิดเป็นร้อยละ **80** (ตารางภาคผนวกที่ 1, 2)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

คะแนน	N	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	t
คะแนนทดสอบก่อนเรียน	10	49	4.9	1.66	3.137
คะแนนทดสอบหลังเรียน	10	80	8.0	1.41	

$$t (.05, df 9) = 1.833$$

จากตารางที่ 2 พบว่าค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 3.137 ส่วนค่า t จากตารางที่ระดับ .05, df 9 มีค่าเท่ากับ 1.833 ซึ่งค่า t ที่ได้จากการคำนวณมีค่ามากกว่าค่า t ในตารางนั้นคือคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางภาคผนวกที่ 3)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้ดำเนินนันทนาการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้ดำเนินนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 โดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้ดำเนินนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 โดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางแผนการทดลองโดยใช้กลุ่มเดียวมีลักษณะของการทดสอบนักเรียนก่อนเรียน (Pre-test) ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน (Treatment) ทดสอบนักเรียนหลังเรียน (Post-test)

สรุปผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้ดำเนินนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA พบว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.9 (S.D. = 1.66) ส่วนผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 8.0 (S.D. = 1.41)
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้ดำเนินนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA พบว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้ดำเนินนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน วิชา นันทนาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้นปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนการสอนแบบ CIPPA พบว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้ปฏิบัติงานเป็นกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสมาชิกภายในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักรินทร์ สุวรรณโรจน์และคณะ (2536: 24) แผนการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาวิชาและมาตรฐานวิชา ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า

1. ควรมีการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจในการเรียนเช่น การเล่นเกมส์ มีการเรียนการสอนนอกสถานที่ ฯลฯ
2. ควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนได้ร่วมกันใช้ความคิดให้มากขึ้นกว่าเดิม
3. ควรมีการสร้างปัญหาที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาเพื่อให้นักเรียนได้รวมความคิดเพื่อหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งอาจมีวิธีการแก้ปัญหาได้หลายวิธี
4. การเขียนแผนการสอนครูต้องมีการวางแผน โดยต้องมีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับเวลาเรียนไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป
5. ในการเขียนแผนการสอน ควรจะเลือกทฤษฎีและปฏิบัติที่เหมาะสมกับนักศึกษาที่ตนจะสอน

บรรณานุกรม

- นันทกา พหลยุทธ. รายงานการพัฒนาการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ CIPPA MODEL
ท 605 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. <http://www.thairesearch.org/result/info2.php?>
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง . หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2545 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม.
(ปรับปรุง พ.ศ. 2546). 2546. (อัคราณา)
- สันติยา ไชยศรีชถาร. การเขียนแผนการสอนที่เน้นสมรรถนะอาชีพ. เอกสารประกอบการอบรม
เชิงปฏิบัติการ “เขียนแผนการสอนที่เน้นสมรรถนะอาชีพ”, ม.ป.ป. (อัคราณา)
- สมภพ สุวรรณรัฐ . หลักและแนวทางการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตามรูปแบบ CIPPA . เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ “เขียนแผนการสอนที่เน้น
สมรรถนะอาชีพ”, ม.ป.ป. (อัคราณา)
- อนงค์ อังตระกูล. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานรายวิชาบัญชีบริการระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2541.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แสดงคะแนนผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางภาคผนวกที่ 1 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

นักเรียน (คน)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (10 คะแนน)
1	8	9
2	5	9
3	5	8
4	6	8
5	5	9
6	5	9
7	6	9
8	4	8
9	3	6
10	2	5
รวม	49	80
เฉลี่ย	4.9	8.0
ร้อยละ	49	80

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 102)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
 f แทน ความถี่
 N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

ค่าร้อยละของคะแนนทดสอบก่อนเรียน

$$\begin{aligned} P &= \frac{f}{N} \times 100 \\ &= \frac{49}{100} \times 100 \\ &= \mathbf{49} \end{aligned}$$

ค่าร้อยละของคะแนนทดสอบหลังเรียน

$$\begin{aligned} P &= \frac{f}{N} \times 100 \\ &= \frac{80}{100} \times 100 \\ &= \mathbf{80} \end{aligned}$$

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 103)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนน
 N แทนจำนวน

ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียน

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum X}{N} \\ &= \frac{49}{10} \\ &= 4.9\end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum X}{N} \\ &= \frac{80}{10} \\ &= 8.0\end{aligned}$$

ตารางภาคผนวกที่ 2 แสดงคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
วิชานันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

นักเรียน (คน)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน		คะแนนทดสอบหลังเรียน	
	X_1	X_1^2	X_2	X_2^2
1	8	64	9	81
2	5	25	9	81
3	5	25	8	64
4	6	36	8	64
5	5	25	9	81
6	5	25	9	81
7	6	36	9	81
8	4	16	8	64
9	3	9	6	36
10	2	4	5	25
รวม	$\sum X_1 = 49$	$\sum X_1^2 = 265$	$\sum X_2 = 80$	$\sum X_2^2 = 658$

สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่า S.D. (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 103 – 104)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทนคะแนนแต่ละตัว
 N แทนจำนวน
 Σ แทนผลรวม

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบก่อนเรียน

$$\begin{aligned} S.D. &= \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{10(265) - (49)^2}{10(10-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{2,650 - 2,401}{90}} \\ &= \sqrt{2.76} \quad = \quad 1.66 \end{aligned}$$

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบหลังเรียน

$$\begin{aligned} S.D. &= \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{10(658) - (80)^2}{10(10-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{6,580 - 6,400}{90}} \\ &= \sqrt{2} \quad = \quad 1.41 \end{aligned}$$

ตารางภาคผนวกที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
วิชานันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

นักเรียน (คน)	คะแนนทดสอบ		ผลต่าง (D)	(ผลต่าง) ² D ²
	หลังเรียน (Y)	ก่อนเรียน (X)		
1	8	9	1	1
2	5	9	4	16
3	5	8	3	9
4	6	8	2	4
5	5	9	4	16
6	5	9	4	16
7	6	9	3	9
8	4	8	4	16
9	3	6	3	9
10	2	5	3	9
รวม			$\Sigma D = 31$	$\Sigma D^2 = 105$

สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่า t (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 109 – 110)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}}$$

t แทนค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต

D แทนผลต่างระหว่างคู่คะแนน

N แทนจำนวน

$$\begin{aligned} t &= \frac{31}{\sqrt{\frac{10(105) - (31)^2}{(10-1)}}} \\ &= \frac{31}{\sqrt{\frac{1,050 - 961}{9}}} \\ &= \frac{31}{\sqrt{\frac{89}{9}}} \\ &= \frac{31}{9.88} \\ &= 3.13 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข

แผนการสอน

	แผนการสอนที่ 5	หน่วยที่ 4
	ชื่อวิชา <u>นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต</u>	สอนครั้งที่ 5
	ชื่อหน่วย <u>ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ</u>	คาบรวม <u>2</u> คาบ
ชื่อเรื่อง <u>ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ</u>		จำนวนคาบ <u>2</u> คาบ
<p>หัวข้อเรื่อง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ความหมายของผู้นำ</u> 2. <u>บุคลิกภาพของผู้นำ</u> 3. <u>หลักของผู้นำนันทนาการ</u> 4. <u>คุณสมบัติของผู้นำนันทนาการ</u> 3. <u>การเป็นผู้นำกิจกรรมนันทนาการ</u> <p>สาระสำคัญ</p> <p>ในการจัดกิจกรรมนันทนาการทุกครั้ง จำเป็นต้องมีผู้นำแต่ละประเภท ซึ่งเราเรียกว่า “ผู้นำนันทนาการ” ผู้นำนันทนาการมีบทบาทสำคัญที่จะกระทำให้การจัดกิจกรรมนันทนาการครั้งนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้ที่จะเป็นผู้นำนันทนาการจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมทั้งในด้านบุคลิกภาพภายนอกและภายใน ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวนี้สามารถที่จะฝึกฝนเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ และเป็นผู้นำนันทนาการที่มีประสิทธิภาพได้</p> <p>สมรรถนะที่พึงประสงค์</p> <p>ด้านความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>อธิบายความหมายของผู้นำได้</u> 2. <u>บอกบุคลิกภาพของผู้นำนันทนาการได้</u> 3. <u>บอกหลักของผู้นำนันทนาการ ได้</u> 4. <u>บอกคุณสมบัติของผู้นำนันทนาการได้</u> 3. <u>บอกการเป็นผู้นำกิจกรรมนันทนาการได้</u> <p>ด้านทักษะ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>อธิบายหลักบทบาทของผู้นำนันทนาการได้</u> 		

	แผนการสอนที่ ..5	หน่วยที่ 4
	ชื่อ .. นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	สอนครั้งที่ 5
	ชื่อหน่วย .. ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ	คาบรวม 2.. คาบ
ชื่อเรื่อง .. ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ	จำนวนคาบ ..2.. คาบ	
<p>คุณธรรมจริยธรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ..เป็นผู้มีวินัย 2. ..เป็นผู้มีความรับผิดชอบ 3. ..เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ..และมีมนุษยสัมพันธ์ดี 4. ..เป็นผู้มีความสนใจใฝ่รู้ 		
เนื้อหาสาระ		
<p>มีดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ..ความหมายของผู้นำ 2. ..บุคลิกภาพของผู้นำ 3. ..หลักของผู้นำนันทนาการ 4. ..คุณสมบัติของผู้นำนันทนาการ 3. ..การเป็นผู้นำกิจกรรมนันทนาการ 		
<p>รายละเอียดของเนื้อหาระบุในหนังสือเรียน ..วิชา ..นันทนาการเพื่อคุณภาพชีวิต บทที่ ..4... เรื่อง ..ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ เรียบเรียงโดย ..สุนันท์ ..ธานีรัตน์ และคณะ</p>		

กิจกรรมการเรียนการสอน (เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ)	
ขั้นตอนการสอนหรือกิจกรรมของครู	ขั้นตอนการเรียนรู้หรือกิจกรรมของนักเรียน
<p>ขั้นนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เช็กชื่อนักศึกษา - ครุณาสนทนาและร่วมสรุปประเด็นที่อภิปราย <p>ขั้นสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ - อธิบายเรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ โดยใช้สื่อการเรียนการสอน Power point - นักศึกษาแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อรับหัวข้องานต่าง ๆ พร้อมอภิปรายหน้าชั้นเรียน - นักศึกษาสรุปและจดบันทึกสาระสำคัญในแต่ละหัวข้อลงในสมุด - ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เติมคำในช่องว่างของบทสนทนาโดยนำคำที่กำหนดให้มาเติม และตรวจคำตอบจากครู - ครูอธิบายสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา - นักศึกษาอภิปรายซักถามข้อสงสัย <p>ขั้นสรุป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูสรุปเนื้อหาสำคัญของหน่วยที่ 4 อีกครั้ง - นักศึกษาอภิปรายซักถาม - นักศึกษาทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วย - นักศึกษาตรวจคำตอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาฟังการขาดชื่อ - ตอบคำถาม - ซักถามข้อสงสัย - แสดงความคิดเห็น - ศึกษาจากสื่อและเอกสารในใบงาน - จดบันทึกย่อ - แบ่งกลุ่ม - ศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน - นำเสนอหน้าชั้นเรียน - นักศึกษาฟังครูสรุปและซักถามปัญหาข้อสงสัย - นักศึกษาทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วย - ตรวจแบบฝึกหัดท้ายหน่วย

งานที่มอบหมายหรือกิจกรรม (ก่อนเรียน, ขณะเรียน, หลังเรียน)

ก่อนเรียน

- สนทนาซักถาม แสดงความคิดเห็น
- ชี้แจงชื่อเรื่อง สมรรถนะที่พึงประสงค์ และหัวข้อเรื่องของเนื้อหา

ขณะเรียน

- แบ่งกลุ่ม
- ให้ผู้เรียนได้ทราบถึง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ
- สรุปเกี่ยวกับ ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ โดยซักถามผู้เรียนเป็นรายบุคคลในเนื้อหาสาระที่สอน
- แจกใบงาน/แบบฝึกหัด ให้ผู้เรียนศึกษารายละเอียดและตอบคำถามต่าง ๆ ได้ด้วยความเข้าใจ
- มอบหมายให้นักศึกษาทำกิจกรรมกลุ่มตามที่กิจกรรมเสนอแนะ
- ในระหว่างปฏิบัติงานมีการประเมินคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลังเรียน

- ทำแบบฝึกหัดหน่วยที่ 4
- เฉลยและตรวจแบบฝึกหัดหน่วยที่ 4
- นักเรียนทำความสะอาดห้อง จัดโต๊ะ เก้าอี้ให้เรียบร้อย
- มอบหมายงานให้นักเรียนไปศึกษาเพื่อที่จะเรียนในสัปดาห์ต่อไป

งานที่มอบหมาย / กิจกรรม

มีดังนี้

ก่อนเรียน ได้แก่

1. ฟังครูเชีคชื่อ
2. .ตอบคำถาม
2. .ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ขณะเรียน ได้แก่

1. ฟังครูอธิบาย
2. .สรุปสาระสำคัญในเนื้อหาวิชา
2. .สอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่เข้าใจ

หลังเรียน ได้แก่

1. .ทำแบบทดสอบหลังเรียนพร้อมเฉลย
2. มอบหมายให้ทำการบ้านแบบฝึกหัดท้ายบท
3. .ประเมินคุณธรรม จริยธรรม. ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
4. .นักเรียนกลุ่มที่มีหน้าที่ทำความสะอาดห้องปฏิบัติหน้าที่ทำความสะอาดห้องเรียน

ภาคผนวก ค

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ – นามสกุล : นายคทาวุธ ค้วงปติ
วุฒิการศึกษา : คบ. พลศึกษา
สถานที่ทำงาน : วิทยาลัยการอาชีพอุทุมพร
ประสบการณ์ : เริ่มทำงานที่วิทยาลัยการอาชีพอุทุมพรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบทดสอบ (ก่อนเรียน)

วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ

ครูผู้สอน นายคทาวุธ ดีวงปาลี

*****

1. นันทนาการแบ่งออกเป็นกี่ยุค อะไรบ้าง
2. กิจกรรมที่เกิดจากความสนใจของแต่ละบุคคลมีกี่กิจกรรม อะไรบ้าง
3. จงบอกประโยชน์ของนันทนาการที่มีต่อสุขภาพ มา 5 ข้อ
4. การจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการออกกำลังกาย ควรจะมีกิจกรรมพิเศษอะไรบ้างที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์มีความสุขทั้งใจและกาย
5. กิจกรรมใดที่นักศึกษาคิดว่าสามารถช่วยทำให้ผ่อนคลายจากความเครียดเวลาทำงานเวลาเรียน ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ทั้งวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่

ภาคผนวก จ
แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบ (หลังเรียน)

วิชา นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ลักษณะและบทบาทของผู้นำนันทนาการ
ครูผู้สอน นายคทาวุธ ด้วงป्ली

*****

1. นันทนาการแบ่งออกเป็นกี่ยุค อะไรบ้าง
2. กิจกรรมที่เกิดจากความสนใจของแต่ละบุคคลมีกี่กิจกรรม อะไรบ้าง
3. จงบอกประโยชน์ของนันทนาการที่มีต่อสุขภาพ มา 5 ข้อ
4. การจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการออกกำลังกาย ควรมีกิจกรรมพิเศษอะไรบ้างที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์มีความสุขทั้งใจและกาย
5. กิจกรรมใดที่นักศึกษาคิดว่าสามารถช่วยทำให้ผ่อนคลายจากความเครียดเวลาทำงานเวลาเรียน ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่